

TIETOA JA YHTEYKSIÄ KARTUTTAMASSA

Tervehdys Tekniikan Waiheiden lukijoille uudelta päätoimittajalta, joka tämän numeron myötä astuu lehden ruoriin, toimituskunnan tietysti auttaessa oikean kurssin hakemisessa ja tuulen saamisessa purjeisiin. Parhaimpana esittelynä toiminee kirjoittamani artikkeli, joka käsittelee Ilmari Jäämaan Nuorten kokeilijain ja keksijäin kirjaa. Se kävi läpi vertaisarvioinnin edeltävän päätoimittajan tarkan katseen alla ja pääsee nyt julki tässä ensimmäisessä itse kokoamassani numerossa.

Toisena vertaisarvioituna artikkelina tässä numerossa ilmestyy Petri Pajun kiinnostava artikkeli Erkki Laurilan keksinnöistä magneettisen erotuksen alalla. Artikkelijatkua tämän vuoden ensimmäisen numeron kaivosteemaa käsittelemällä kaivosalan kotimaista teknologiakehitystä. Laurilan vähemmän tunnettua keksimistöimintää tarkastellessaan Paju nostaa esiin myös sen, miten moniulotteisia ja -tulkintaisia asioita innovaation menestys ja sen syyt ovat. Hän myös viittaa siihen, että Laurilan itse kokemat vaikeudet keksijänä saivat tämän tarmokkaasti kehittämään suomalaista innovaatioympäristöä esimerkiksi Suomen Akatemian jäsenenä.

Kaikkien tutkimuksenalojen menestykselle olennaista on ympäristö ja infrastruktuuri, joissa tutkimusta tehdään. Tekniikan Waiheita on lehtenä tärkeä osa suomalaisen teknologian historian tutkimusympäristöä. Suomalaisissa yliopistoissa ei ole teknologian historian oppituleja, toisin kuin esimerkiksi naapurimaassa Ruotsissa, joten tieteellisen lehden merkitys eri yliopistoissa ja niiden ulkopuolella itsenäisesti työskentelevien tutkijoiden yhdysseiteenä korostuu.

Teknologian historian alan suomalaiset tutkijat ovat usein kansainvälisesti suuntautuneita ja julkaisevat myös ulkomaisissa

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Lars J. Hukkinen on poissa Panu Nykänen	5
Magneettisen erotuksen suomalainen innovaattori: Laurilan erotin osana tutkijoiden kaivosteollisuudelle tekemää yllirajaista kehitystyötä Petri Paju	7
Kipinäinduktorien ja influenssikoneiden tenhosointu: Nuorten kokeilijain ja keksijäin kirja teknologiasuhteen rakentajana Tiina Männistö-Funk	26
Katsaukset	
Suomalainen saranasuksi puuviilutekniikan sovelluksena: Edward Wegeliuksen keksinnöt ovat osa ilmailuhistoriaa (Timo Siukonen)	41
Muistitietokeruu firabelitöistä, tehdasperinteen harmaasta alueesta (Pete Pesonen)	45
BBS-harrastuksen historiaa tutkitaan Turun yliopistossa (Petri Saarikoski)	47
Museot ja näyttelyt	
London Museum of Water & Steam: Höyrykoneita ja vesihuollon historiaa Kew Bridgessä (Aaro Sahari)	50
Arviot	
Tampereen teknillisen yliopiston historiassa korostuu yliopiston suhteet ympäröivään yhteiskuntaan (Sampsa Kaataja)	53
Nokian Sampo (Kari Leppälä)	55
Jääkärit Postimuseossa Saksan tiellä (Veijo Kauppinen)	57
Uutiset	59
Abstracts	62

lehdissä. Tästä huolimatta suomalaisen julkaisukanavalla on oma tärkeä tehtävänsä kotimaisen tutkimustiedon kartuttamisessa, varsinkin kun suuri osa alan suomalaisista tutkijoista tarkastelee teknologian ja teollisuuden historian kotimaisia ilmiöitä. Myös aloitteleville tutkijoille omankielisen tieteellisen lehden merkitys voi olla suuri.

Tässä lehdessä julkaistava Lars Hukkinen muistokirjoitus muistuttaa meitä pitkäjänteisestä työstä, jota lehden eteen on tehty. Tämän numeron katsausjutut puolestaan näyttävät, mitä tutkimuksessa tapahtuu juuri nyt. Teknologian historian tutkimuskohteet Suomessa ovat moninaisia, saranasuksista ja firabelitöinä tehdyistä savustuspöntöistä tietoverkkokulttuuriin ja BBS-purkkeihin. Tutkimusta tehdään yliopistoissa ja niiden ulkopuolella, yhteydessä arkistoihin, museoihin, tutkimuslaitoksiin, yhdistyksiin ja yrityksiin.

Teknologian historian ala Suomessa on elinvoimainen, sen heikosta institutionaalisisesta asemasta huolimatta. Kiitos kuuluu osaltaan kaikille Tekniikan Waiheiden tilaajille, kirjoittajille ja vertaisarvioijille. Yhdessä luomme jotain itseämme suurempaa, kokonaisen tieteenalan. Kiitän tähänastisesta työpanoksesta ja kutsun teitä kaikkia yhä jatkamaan tätä tärkeää työtä.

Tiina Männistö-Funk

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 36 e/vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Sampsa Kaataja, sampsa.kaataja@uta.fi, tai seuran [www-sivujen](http://www.ths.fi) kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2).

Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Normaalipostissa lähetettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 3/2016 22. elokuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisuoikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/ohjeet.htm>.